

H.C. Ørsteds tale i forbindelse med Christian den 8.'s overtagelse af tronen

Taler

H.C. Ørsted
Direktør (rektor)

Dato

5. december 1839

Sted

Videnskabernes Selskab

1 ALLERNAADIGSTE KONGE!

Der er tilfaldet mig det ærefulde Hverv, idag at være Ordfører for tre
Indretninger, som alle ere helligede Videnskaberne: Deres Majestæts
5 Videnskabernes Selskab, Selskabet for Naturlærens Udbredelse og den
polytechniske Lærestanstalt.

Deres Majestæt deler Selv med hele det danske Folk den dybe Smerte, som
opvæktes ved Deres høie Forgængers Bortkaldelse. Vi kunne ikke andet end være
10 gennemtrængte af de samme Følelser. Mindet om den milde, retfærdige, for
Folkets Vel utrættelig virksomme Landsfader, og om alle de Fremskridt i
Borgerfrihed og Oplysning, som skete under hans mangeaarige Styrelse, vil
stedse leve i skjønne Hjerter, og bevares uforgængeligt i Historiens
Vidnesbyrd. Men disse Følelser kunne ikke neddæmpe de glade Forhaabninger,
15 hvormed vi hilse Deres Majestæts Tronbestigelse. Det nu snart hundredaarige
Selskab, hvis ældste Medlem og Secretair jeg har den Ære at være, som stiftedes,
vedligeholdtes og udvidedes ved kongelig Gavmildhed, havde allerede den
Fyrste meget at takke, som nu er bleven vor Konge. Ikke blot den udmærkede
Ære, at turde vælge Tronens Arving til sin Præsident, men endnu meget mere
20 den stadige Opmærksomhed, De skjænkede dets Forretninger, den Orden, den
Virksomhed, den Forbedringsaand som De deri fremmede, og de Fordele, en saa
ophøiet Forstanders Stilling tilveiebragte det, maatte være os lige dyrebare,
saavel ved den umiddelbare Virkning, som for de Forsikringer, deri
indeholdtes for Fremtiden.

25

Selskabet for Naturlærens Udbredelse, hvortil fædrelandskindede
Videnskabsvenner saa beredvilligt sammentraadte, efter en Opfordring, som jeg
havde vovet at lade udgaae, nød allerede, medens det dannedes, ikke blot, høie

30 Fyrste! Deres Understøttelse, men De værdigedes ogsaa at deeltage i
Raadslagningerne om dets Indretning, og siden at føre Forsædet i dets
Forsamlinger, og det ikke uden gavnlig Indflydelse paa dets hele Virksomhed.

Den polytechniske Lærestalt, i hvis Navn jeg, som Directeur, har den Ære at
35 tale, har vel ikke havt den Lykke at modtage en ligesaa umiddelbar Indvirkning;
men har dog ikke savnet Beviser paa en lige Velvillie. Desuden tør den vel holde
sig forvissat om, at Deres Majestæt vil beskytte og fremme en Indretning, der er
bestemt til at danne Dyrkere af Videnskaber, hvoraf De er en saa udmærket
Kjender, og til at udbrede Videnskabernes Lys over Kunstflid og Næringsbrug,
40 som De har viist at De vil beskytte.

Dog, vor Tanke bliver ikke staaende herved. Vi vilde ikke med sand frimodig
Glæde kunne fremføre vore Lykønskninger, dersom det udelukkende var som
Videnskabernes Ven, vi satte vort Haab til Deres Majestæt. Havde vi fattet en
45 saa indskrænket Anskuelse, maatte vi endog ansees for at savne Sandsen for
Videnskabernes inderlige og mangfoldige Sammenhæng med Livet. Nei, vi vide,
og erkjende det med Glæde, at Deres Majestæt ikke udelukkende vil være
Videnskabsmandens eller Kunstnerens, eller Krigerens eller nogen enkelt
Borgerklasses Konge; men at De omfatter alle Livets mangfoldige Forhold med
50 deres Omhu.

Vi leve i en stor og mærkelig Tidsalder, fuld af Farer, truende Farer, baade for
Folk og Fyrster. I Aarhundredernes Række have nye Kræfter udviklet sig,
Oplysning og Hjælpemidler have ikke blot i en uhyre Grad formeret sig, men
55 ogsaa taget nye Retninger, saa at de true voldsomt at sprænge de gamle Former,
dersom ikke en viis og fredelig Omdannelse forebygger saadanne borgerlige
Rystelser, hvis Ende, om de fik Overhaand, maaskee ingen Nulevende turde
haabe at see. Det er os en stor og tillidindgydende Tanke, at Deres Majestæt har
deeltaget i denne Tidsalders Dannelse, og at De allerede paa mere end een
60 Maade har givet Borgen, for at De er indviet deri. Vi stole derfor ikke blot paa
den Indsigt i Forretninger, den Iver for disses raske og velordnede Gang, den
Evne til at sætte alt dette i Bevægelse, som Tronens Arving alt saa ofte viste; men
vi glæde os end mere ved at Deres Majestæt bringer med paa Tronen vor
Tidsalders udvidede, frisindige Ideer, forbundne med et stort i Erfaringens
65 Skole modnet Overblik over Verden.

Deres Majestæt vilde sikkert ikke tiltroe os, at det skulde være pludselige,

70 sønderbrydende Forandringer, vi ventede af Deres Regjering; vi have tvertimod
det sikke Haab, at de store, indgribende Forbedringer, hvortil Tidsalderens
raske Gang opfordrer, ville af Deres Majestæts fra al Ængstelighed fjerne Aand
paa eengang med Kraft vorde paaskyndede og med viis Forsigtighed ledede.

75 I det jeg havde den Ære at staae for min Konge i dette høitidelige Øieblik, holdt
jeg det for min Pligt at udtale dette Folkets tillidsfulde Haab, ikke som noget
Deres Majestæt nyt eller lidet bekjendt; men det er Fædrelandskjerlighedens
Trang at udtale sig, og Statens friske Liv trives, hvor Kongen bestandig har en
levende nærværende Overbeviisning om at hans store og gode Forsætter have
Rodfæste i Folkets Hjerter, og hvor Folkets Kjerlighed stedse næres ved
80 Overbeviisningen om Kongens Kraft og gode Villie. Da de Ord, som tales i
Kongernes høie Sale, i vore Tider gjenlyde til de fjerneste Hytter, vil ogsaa det,
som her er talt, være et Bidrag, om end nok saa ringe, til at oplive og
vedligeholde den Kjerlighed mellem Folk og Konge, som er det danske Folks
gamle Natur. Vi nedbede Guds Bistand og rige Velsignelse over Deres Majestæt
85 og vort elskede Fødeland, som De kaldtes til at styre.

Kilde

Naturvidenskabelige Skrifter 1808-1850, publ.royalacademy.dk

90 **Kildetype**

Dokumentation på online medie

Tags

Kongehuset, Åbningstale

URI

95 <https://www.dansketaler.dk/tale/h-c-orstedts-tale-i-videskabernes-selskab-i-forbindelse-med-christian-den-8-s-overtagelse-af-tronen>

100

105